

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

**PRIMERJAVA POSLOVANJA DVEH IZBRANIH ORGANIZACIJ NA
PODROČJU IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH**

Ljubljana, junij 2021

TIM SAJOVIC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Tim Sajovic, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Primerjava poslovanja dveh izbranih organizacij na področju izobraževanja odraslih, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Markom Hočevarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH	2
1.1 PEST analiza panoge izobraževanja odraslih	3
1.2 Dejavnosti in programi izobraževanja odraslih.....	5
1.3 Poklicna ter nacionalna poklicna kvalifikacija	7
1.4 Svetovalna središča	8
1.5 Glavni ponudniki	8
1.6 Porazdelitev odgovornosti na nacionalni ravni.....	9
2 ZAKON, KI OPREDELJUJE IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH	9
3 PRIMERJAVA DVEH ORGANIZACIJ	10
3.1 Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana	10
3.2 Center za dopisno izobraževanje Univerzum.....	10
3.3 Glavne razlike in podobnosti med izbranimi organizacijama	10
3.4 Računovodska analiza in primerjava izbranih organizacij	12
3.4.1 Prihodki izbranih organizacij.....	12
3.4.2 Odhodki izbranih dveh organizacij.....	13
3.4.3 Stroški izbranih dveh organizacij	14
3.4.4 Poslovni izid pred obrestmi in davki – EBIT	14
3.4.5 Merjenje kazalnikov	15
4 POVEZAVA OPRAVLJANJA STROKOVNE PRAKSE Z ZAKLJUČNO STROKOVNO NALOGO	18
SKLEP	20
LITERATURA IN VIRI	21

KAZALO TABEL

Tabela 1: PEST analiza panoge izobraževanja odraslih.....	4
Tabela 2: Glavne razlike in podobnosti med izbranimi organizacijama.....	11
Tabela 3: Porazdelitev stroškov v letih 2017–2020.....	14

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz celotnih prihodkov izbranih organizacij	12
Slika 2: Prikaz celotnih odhodkov izbranih organizacij.....	13
Slika 3: Prikaz poslovanja uspešnosti pred obračunom obresti in davkov	15
Slika 4: Struktura vključenosti v izobraževanje odraslih glede na starost	19

UVOD

Učenje, izobraževanje poteka skozi celotno življenje posameznika. Pomembno je, da si učenje, izobraževanje jemljemo kot dodaten izziv, čeprav nam na poti stojijo številne ovire, prepreke. Te so lahko tudi nevidne, če pa jih zaznamo, se lahko z njimi spopademo, jih analiziramo, se povprašamo, zakaj so pravzaprav nastale. Vseživljenjskost učenja je pojem, ki nam že veliko pove. Učimo se v različnih učnih okoljih, tudi sami načini učenja so različni, a vendarle, ne glede na to, kakšni so, prav vsako učenje, dodatno raziskovanje, izobraževanje tesno prispeva k razvoju posameznika, lahko tudi družbe, v kateri se gibljemo. Glavno motivacijo za pisanje zaključne naloge na temo izobraževanja odraslih sem dobil med opravljanjem strokovne prakse. Zanima me, kaj lahko izobraževanje odraslih obsega, katere specifikacije in certifikate lahko pridobi udeleženec izobraževanja odraslih, kako in na kakšen način pravzaprav poteka. Nikoli nismo prepozni oziroma »prestari« za dvig izobrazbene ravni, saj nam pridobivanje novega znanja lahko pomaga na vsaki točki našega življenja.

Izobraževanje odraslih je pojem, pod katerim si predstavljamo le tiste, ki so »zamudili« izobraževanje v rosnih letih. A vendar ni tako. Marsikateri posameznik želi svoje znanje nadgraditi in to vidi kot nekakšno nadaljevalno izobraževanje, ki mu ga v Sloveniji ponujajo različne organizacije. Prav vsakemu izobraževanje omogoča nenehen individualen razvoj, izkušnje, ki jih bo lahko uporabil v teoriji in praksi. Z izobraževanjem pridobimo, nadgradimo marsikatero kompetenco, spretnost, ki jo odrasli potrebujemo. V življenju se namreč znajdemo v različnih vlogah, kot starši, partnerji, učitelji.

Temeljni cilj izobraževalnih organizacij za izobraževanje odraslih je dvigniti, povzpeti raven znanja na višjo stopnjo, povečati vključenost aktivnega prebivalstva v izobraževanje, izboljšati učenje v različnih delovnih okoljih ter nadgraditi stopnjo izobrazbe. Danes razumemo kot pojem nenehnega učenja še v obdobju odraslosti, a vendarle je znanje tisto, ki nam prinaša prihodnost. Izobraževanje v obdobju odraslosti pomeni na eni strani bogatiti že pridobljeno znanje, na drugi pa reševanje izobraževanja iz mladih let, ko so bili razlogi za neuspešno izobraževanje predvsem socialne stiske, družba in podobno.

Glavni namen zaključne naloge je ljudem oziroma posamezniku ob branju približati izobraževanje, v smislu nadgraditi že pridobljeno znanje. Predstaviti, kako, pod kakšnimi pogoji izobraževanje odraslih poteka, kateri zakoni ga opredeljujejo. Poblížje spoznati, raziskovati dve večji izobraževalni organizaciji v Sloveniji, ju primerjati po različnih računovodskih izkazih. Namen je tesno povezan s cilji, ki predstavljajo glavno nit pisanja zaključne strokovne naloge. Ugotovili bomo, kaj pravzaprav je izobraževanje odraslih, kdo se vanj lahko vključi, pod kakšnimi pogoji. Preučili bomo, v katere izobraževalne programe se je možno vključiti, ob tem pa spoznali dve večji organizaciji v Sloveniji.

Mnenja sem, da se danes vse manj ljudi vključuje v izobraževanje, s starostjo vključevanje odraslih v izobraževanje upada. Čeprav sem mnenja, da nam vseživljenjsko učenje pomaga, ob tem pogosto doživimo marsikateri padec, po katerem se je težko pobrati. Glavna teza, povezana s temo, je ravno ta, da s starostjo upada vključitev odraslih v izobraževanje.

Metoda, ki jo bom uporabil pri raziskovanju, je tako imenovana PEST analiza – analiza političnega, ekonomskega, sociološko-kulturnega in tehnološkega okolja. S pomočjo metode namiznega raziskovanja sekundarnih virov želim priti do potrditve oziroma zavrnitve glavne teze – s starostjo upada vključitev v izobraževanje odraslih. Pri zbiranju podatkov za računovodsko analizo mi bo v pomoč tudi analitično orodje GVIN, s pomočjo katerega bom predstavil prihodke, odhodke in določene kazalnike poslovanja izbranih organizacij. Glavno težavo vidim pri analiziranju podatkov za leto 2020, saj je bilo to leto »*nenavadno*« zaradi epidemije koronavirusa po svetu.

1 IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Tekom življenja se učimo, pridobivamo znanja iz različnih področij. Znanje, ki ga dobimo, je izredno pomembno ne le za posameznika, temveč tudi za skupnost in okolje, v katerem živimo, se giblujemo. Širitev veščin, tako mehkih kot trdih, je dandanes izredno pomembno. Le s pomočjo skupnosti lahko pridemo do tistega, kar smo si zadali. Učenje poteka tako rekoč čez celotno življenje posameznika. Učimo se v različnih okoljih, na vse možne načine ustvarjamo, bogatimo lastno znanje. Izobraževanje odraslih v Republiki Sloveniji nudi različne izobraževalne programe. Glavni namen izobraževalnih organizacij izobraževanja odraslih je povečati, obogatiti znanje, povečati možnost zaposlitve, prav vsakega posameznika spodbujati k udeležbi na različnih delavnicah, tečajih ter s tem omogočiti tudi pridobitev različnih certifikatov (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2019).

Področje izobraževanje odraslih je eno izmed tistih področij, ki se osredotoča na vseživljenjsko učenje. Pomembno pa je, da je izobraževanje predstavljeno vse, tako posamezniku kot tudi skupnosti, družbi. Izobraževanje odraslih deluje kot nekakšen instrument, ki zajema nadgradnjo znanja, veščin, učenje tekom celotnega življenja, možnosti usposabljanja za različne programe. Glavni cilj izobraževanje odraslih je dvig izobrazbene stopnje oziroma ravni prebivalstva, povečati možnost zaposlitve za opravljanje različnih dejavnosti, povezati lastne osebne izkušnje z dejavniki iz okolja (ekonomski, kulturni, družbeni) (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2019).

Izobraževanje ljudi poteka na različne načine čez celotno obdobje, življenja posameznika. Nekateri vidijo, da jim prav izobraževalne organizacije za izobraževanje odraslih ponujajo in omogočajo še dodatno pridobivanje znanja, ki so ga v preteklosti »*zamudili*«. Spet drugim omogoča dvigniti raven izobrazbe na višjo stopnjo, pridobiti nove kompetence, razvijati nova znanja in veščine, ki lahko v veliki meri pomagajo pri kasnejši zaposlitvi. Zelo pomembno je, da prav vsakemu, ne glede na to, ali gre za nadaljevanje ali podaljševanje

izobraževanja, omogočen neprekinjen, nenehen individualni razvoj, napredek. Preko različnih učnih poti in programov imamo odrasli priložnost pridobivanja različnih kompetenc (komunikacijske sposobnosti, samostojnost, digitalna pismenost, organizacija dela) ter zagotavljanja različnih procesov, ki so atraktivni, vabljeni tako za posameznika kot tudi skupnost. Dandanes lahko različne kompetence, učni konteksti nastopajo v različnih vlogah; vloga družinskega člana, zaposlitve, kot pripadnik skupnosti (Čelebič in drugi, 2011, str. 11).

Vključitev v izobraževanje odraslih ponuja prav vsakemu posamezniku možnost, priložnost slediti svojemu lastnemu cilju, želji, napredku in podobno. Izobraževanje odraslih zajema ljudi iz različnih življenjskih stilov, ras. Prav izobraževanje omogoča dvig tako osebnostne kot tudi izobrazbene ravni ter ohranjanje, spodbujanje različnih interesnih področij posameznika. Dolgo je veljalo, da je predmet izobraževanja odraslih obogatiti že pridobljeno znanje. A vendar v današnjem času to ne drži več. Izobraževanje odraslih je že dalj časa definirano, prikazano kot pomemben instrument socialnih sprememb. Izpopolniti razmere, prevzemati odgovornost, zvišati enakopravnost med ljudmi so pomembni dejavniki v okolju, v katerem živimo. S pridobitvijo novega znanja in nadgradnjo kompetenc si lahko pridobimo več moči in vpliva (Čelebič in drugi, 2011, str. 17-18).

Preko izobraževalnih organizacij lahko pridobimo, izpopolnimo, poglobimo znanje iz različnih področij, pri tem pa ne smemo imeti statusa učenca, dijaka, študenta. Pridobimo lahko nacionalne poklicne kvalifikacije ali poklicno kvalifikacijo. Ko dosežemo raven zahtevanega znanja, pridobimo certifikat, ki lahko tudi uporabimo pri iskanju zaposlitve (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, brez datuma).

1.1 PEST analiza panoge izobraževanja odraslih

Politični, ekonomski, socialno-kulturni in tehnološki dejavniki (v nadaljevanju PEST) so dejavniki, preko katerih je glavni namen spoznati zunanje okolje. Gre za tako imenovano analizo zunanjih širših dejavnikov. S pomočjo PEST analize želimo dodobra spoznati trg, a vseeno ne smemo zanemariti navzočnosti na trgu, na katerem hočemo poslovati. Politični dejavnik je dejavnik, ki vključuje, analizira vse od davčne politike, politike monopolov pa vse do vsesplošnega položaja v državi. Pri ekonomskem dejavniku je treba slediti predvsem financiranju na splošno. Le ta obsega dvig in padec cen, obrestne mere, ceno kapitala, ceno surovin, materiala in tako naprej. Socialno-kulturni dejavniki so dejavniki, ki odražajo vedenja potencialnega kupca. Poznavanje vedenja potencialne stranke je zelo pomembno. Vse to nam pomagajo odkrivati socialno-kulturni dejavniki. Pomembno je spoznati, analizirati življenjski položaj posameznika, raven izobrazbe, migracije. Kot zadnji dejavnik pa je dejavnik tehnološko okolje. Tehnologija dandanes prevzema primat na svetovnem spletu. Tehnološko okolje obsega dostopnost, mobilnost, odnos do informacij, analizirati napredna, kreativna odkritja (Kos, brez datuma).

V tabeli 1 bom predstavil PEST analizo panoge izobraževanja odraslih, kateri so ključni za posamezni sklop dejavnikov ter jih nato tudi kratko opisal.

Tabela 1: PEST analiza panoge izobraževanja odraslih

Prirejeno po Čelebič in drugi (2011, str. 65–66) in lastno delo.

V tabeli 1 opazimo, da med pomembnejše politične dejavnike spadata predvsem zakonodaja na področju izobraževanja in pod-področju izobraževanja odraslih. Zelo pomemben je tudi dejavnik stabilnost vlade (politika v prihodnjih letih).

Pod ekonomske dejavnike štejemo stroške izobraževanja, udeležbo na izobraževanju, ki služi kot investicija v prihodnje ter ekonomski dejavnik karierni razvoj posameznika (Čelebič in drugi, 2011, str. 65-66). Ravno stroški izobraževanja so tisti, za katere sem mnenja, da predstavljajo glavno oviro pri odločitvi za nadaljnje izobraževanje. Seveda pa si z udeležbo na izobraževanju povečamo možnost zaposlitve ter tako sama udeležba deluje kot nekakšna investicija znanja.

Med pomembne socialno-kulturne dejavnike uvrščamo starost, raven izobrazbe, zaposlitveni položaj (Čelebič in drugi, 2011, str. 65-66). Moramo se zavedati, da nikoli nismo prestari za izobraževanje, učenje oziroma dvig izobrazbe in podobno. Naj starost ne bo ovira pri odločitvi za izobraževanje. Mnenja sem, da je zaposlitveni položaj zelo pomemben. Okolje, v katerem delujemo, in podjetje, v katerem delamo, nas nenehno spodbujata k nadgradnji znanja, veščin in različnih kompetenc. Preko različnih programov lahko pridobimo certifikat, ki nam na dodatno olajša delo ali deluje kot dokument, pomoč pri iskanju dela.

Kot zadnji ključen dejavnik pa je tehnološko okolje. Mednje spadata predvsem dostopnost in mobilnost. V sedanjih časih se mi zdita oba tehnološka dejavnika še kako pomembna. Večina sestankov, pogovorov, konferenc poteka preko on-line programov, kot sta na primer Zoom, Microsoft Teams. S tema dvema dejavnikoma se soočajo tisti, ki se izobražujejo, kot tudi tisti, ki vodijo programe – izobraževalne organizacije.

1.2 Dejavnosti in programi izobraževanja odraslih

Poznamo različne dejavnosti in programe na področju izobraževanja odraslih. Glavni namen teh dejavnosti je povečati stopnjo, raven izobrazbe, podpora pri razvoju, predvsem pa je njihov glavni cilj pomagati najbolj ranljivim skupinam. Dejavnosti obsegajo tri najbolj pomembne skupine, veje, glede na njihov namen ter vsebino: svetovalna dejavnost, raziskovalno-razvojne dejavnosti ter druge dejavnosti (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2020a).

Svetovalna dejavnost obsega vključitev v program, načrt osnovne šole za odrasle ter nudi svetovalne dejavnosti pri nadaljnji izobraževalni poti. Ponuja tudi vključitev v javnoveljavne programe za odrasle, pri katerih se ne prejme, ustvari javnoveljavna izobrazba. Poleg zgoraj omenjenih svetovalnih dejavnosti moramo omeniti še vključitev v tako imenovane neformalne izobraževalne programe ter z njimi povezano iskanje, urejanje, ugotavljanje novih spretnosti, veščin, znanja. Le te so zelo pomembne pri nadaljnji karierni, profesionalni poti. Poleg teh dveh poti pa nikakor ne smemo zanemariti osebne razvoja, vključitve na sam trg dela, iskanje zaposlitve s pomočjo že pridobljenih spretnosti, kompetenc (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2020a).

Kot drugo pomembno dejavnost, ki obsega področje izobraževanje odraslih, bi izpostavil raziskovalno-razvojno dejavnost. Le te obsegajo različne raziskave na področju informacijskega sistema, razvijanje učinkovitosti in zanesljivosti, tako na področju kadrov kot tudi učnega gradiva. Raziskovalno-razvojne dejavnosti opravljajo visokošolski zavodi, različne raziskovalno-razvojne organizacije, ki so usposobljene in zadovoljujejo pogoje za opravljanje teh dejavnosti (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2020a).

Zadnjo dejavnost, ki obsega področje izobraževanje odraslih, lahko posplošimo in ji rečemo kar druge vseobsegajoče dejavnosti. Te vsebujejo različne načine aktivnosti, ki pomagajo tako posameznikom kot tudi skupnosti pri razvoju, izmenjavi znanja, veščin, spretnosti. Sem spadajo tudi vloga informiranja, trženja različnih literarnih dejavnosti in druge naloge. Te dejavnosti lahko opravljajo le tisti, ki so registrirani za izvajanje teh aktivnosti ali pa morajo imeti dejavnost predpisano v svojem aktu (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2020a).

Poleg omenjenih dejavnosti se na področju izobraževanja odraslih izvajajo različni programi na poklicni kot tudi strokovni ravni izobraževanja. Mednje uvrščamo javnoveljavne izobraževalne programe, javnoveljavne programe nadaljnega poklicnega usposabljanja in

izpopolnjevanja ter praktično usposabljanje z delom in mentorjem (Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, brez datuma).

Na ravni poklicnega in strokovnega izobraževanja imamo več različnih javnoveljavnih izobraževalnih programov, s katerimi se pridobiva izobrazba. Programi, ki so vključeni in narejeni na podlagi Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), Ur. l. RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj, Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1), Ur. l. RS, št. 79/06, 68/17 in 46/19 in Zakona o vajeništvu (Zvaj), Ur. l. RS, št. 25/17, so:

- nižje ter srednje poklicno izobraževanje,
- srednje strokovno izobraževanje,
- poklicno-tehniško izobraževanje,
- različni poklicni tečaji,
- višješolsko strokovno izobraževanje.

Prav za vse programe je pomembno, da so ovrednoteni, strukturirani ter dopuščajo medsebojno izmenjavo znanja in veščin. Kot pomembna sestavna elementa opravljanje izobraževanja pa sta praktično usposabljanje z delom, kjer se pridobijo, razvijajo in nadgrajujejo številne kompetence, ki v veliki meri pomagajo pri kasnejši zaposlitvi, ter odprti kurikulum. Gre za možnost prilagoditve dijakom in študentom pri izobraževanju, povezovanju, sodelovanju z regionalnim in lokalnim okoljem. Deluje kot nekakšna pomoč, prilagoditev pri izvajanju katerekoli izmed zgoraj naštetih dejavnosti (Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, brez datuma).

Kdo se pravzaprav lahko vpiše v poklicno, strokovno izobraževanje? Tisti, ki je zaposlen ali pa ima status brezposelnega. Izobražuje se lahko vsak, ki ni mlajši od 16 let in nima statusa dijaka. Koliko se jih lahko vpiše v posamezen program, je odvisno od razpisa prostih mest. Preden so prosta mesta razpisana, morajo organizacije pridobiti soglasje ministra za izobraževanje (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2021).

Poleg zgoraj naštetih in na kratko opisanih javnoveljavnih programov pa imamo še program nadaljnega poklicnega usposabljanja, ki nudi pridobivanje novih znanj, kompetenc, razvijanje in izpopolnjevanje različnih spretnosti. Njihova pridobitev oziroma nadgradnja lahko močno vpliva na iskanje dela in na zaposlitev v prihodnosti in v veliki meri poveča tudi možnost zaposlitve (Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, brez datuma).

Poleg omenjenih programov imamo v Sloveniji tudi izobraževalne programe, ki so oblikovani posebej za odrasle. Pojem vseživljenjskega učenja ima dandanes vse vidnejšo vlogo. Programi, ki so oblikovani posebej za odrasle, nudijo učenje in razvijanje kompetenc vsem odraslim v vseh življenjskih obdobjih. Izobraževalni program, pri katerih se ne

pridobiva višje izobrazbe, je tako imenovano neformalno izobraževanje. Sama ponudba programov je izredno raznovrstna, razgibana – od dviga računalniške pismenosti, učenja tujih jezikov, slovenščine za tujce, poznavanje narave, kulture in podobno. Vsak izmed udeležencev, ki zaključi program, prejme potrdilo ali listino o opravljenem programu (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2020b).

S programi neformalnega izobraževanja dosežemo medgeneracijsko sodelovanje, dvig stopnje pismenosti, sodelovanje v skupnosti, aktiven način življenja, vzajemno učenje, ki se prilagaja okolju, sožitje več različnih kultur ter številne druge vsebine, ki jih razpiše nacionalni program izobraževanja odraslih. Organizatorji neformalnega izobraževanja odraslih so lahko tako fizične kot tudi pravne osebe, ki pa imajo dejavnost zapisano v svojem temeljnem aktu (Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih, 2020b).

1.3 Poklicna ter nacionalna poklicna kvalifikacija

Organizacije, specializirane za izobraževanje odraslih, nudijo izobraževanje, usposabljanje, nadgradnjo znanja, razširitev že pridobljenega znanja. V vseh omenjenih programih lahko udeleženec pridobi poklicno ter nacionalno poklicno kvalifikacijo. Poklicno kvalifikacijo lahko prejme vsak posameznik, udeleženec v šolskem izobraževanju, po različnih programih usposabljanja, različnih študijskih programih za izpopolnjevanje. Pridobljen certifikat, po opravljeni poklicni kvalifikaciji, lahko uporabimo pri iskanju zaposlitve ali pa pri nadaljnjem šolanju. S certifikatom dokazujemo, da smo del izobraževanja že naredili (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, brez datuma).

Nacionalna poklicna kvalifikacija (v nadaljevanju NPK) je predstavljena kot predmet usposobljenosti posameznika za izvajanje določenega dela, poklica. NPK je v Sloveniji možno pridobiti na dva načina. Prvi način je s preizkušanjem in ocenjevanjem različnih znanj in spretnosti, drugi način pa z zaključitvijo poklicnega ali strokovnega izobraževanja. Prvi način je nekoliko bolj poseben, saj lahko NPK tako pridobimo po različnih poteh. Namenjen je zlasti odraslim z izkušnjami na različnih delovnih področjih oziroma mlajšim osebam, ki nimajo statusa dijaka ali vajenca ter imajo ob tem primerne delovne izkušnje. Te osebe lahko pridobijo NPK preko izvajanja poklica oziroma v času prostovoljnega dela, z dejavnostmi, s katerimi se ukvarjajo v prostem času in tako dalje. Glavna institucija, ki skrbi za vse formalnosti na tem področju, je Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (Nacionalno informacijsko središče, brez datuma).

Institucije, ki sodelujejo pri nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, so Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve, Državni izpitni center, Andragoški center Republike Slovenije ter center za poklicno izobraževanje. Mehanizem, proces preverjanja in odobritev NPK je sledeč (Državni izpitni center, brez datuma):

- prijava kandidata,
- organizator postopka zagotovi vse potrebno,

- mentor za NPK,
- potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij s strani komisije,
- vrednotenje osebne zbirne mape.

1.4 Svetovalna središča

V Sloveniji deluje 17 svetovalnih središč, ki pomagajo pri izbiri primernega izobraževanja. Nudijo podporo, ko se izobražujemo, ter najpomembnejše, ob zaključku izobraževanja pomagajo poiskati primerno izobraževanje v prihodnosti, svetujejo nam glede tega, kaj moramo izpopolniti, na čem moramo še delati, kateri programi so še zanimivi in podobno. Sedež svetovalnih središč je na ljudskih univerzah, ki nudijo različne izobraževalne programe, usposabljanja, možnosti osebnega razvoja. Prav vsa svetovalna središča delujejo po smernicah, imajo zastavljene podobne, če ne celo enako cilje – odraslim omogočati brezplačno svetovanje, informiranje. Temeljni motiv, zakaj pravzaprav obstajajo svetovalna središča, je motivirati ciljne skupine, za katere se v okolju ugotovi, da so manj izobražene, manj dejavne. Pri vseh svetovalnih središčih prevladujejo temeljna načela: dostopnost, brezplačnost, prostovoljnost, objektivnost. Glavni cilj svetovalnih središč je povezati čim večje število organizacij. Nekatere delujejo kot partnerji, spet drugi kot strokovne organizacije (Andragoški center Republike Slovenije, brez datuma).

1.5 Glavni ponudniki

Glavni ponudniki, ki sestavljajo omrežje izobraževanja odraslih, so ustanove, specializirane za tovrstno izobraževanje. Poleg specializiranih ustanov so tukaj še organizacije, ki delujejo v smeri nekakšne suplementarne dejavnosti. Različni ponudniki storitev redno objavljajo razpise in na podlagi teh razpisov se lahko posameznik ali skupnost vpiše na določen razpisan program. Glavni cilj teh ponudnikov je v nekem določenem obdobju ugotoviti, za katere programe se v izobraževanju odraslih največ sprašuje – javni interes. V Sloveniji imamo ponudnike izobraževanja odraslih porazdeljene na občine, regije. Največ se jih nahaja v osrednjeslovenski regiji. Najpogostejša vzroka, zakaj je v ostalih regijah oziroma občinah manjše povpraševanje, sta predvsem čas in denar. V regijah, kjer je razvoj počasnejši, upada motivacija za učenj in nadaljnje izobraževanje, saj je možnost zaposlovanja manjša. Če na kratko naštejemo glavne ponudnike izobraževanja odraslih, so to različne posamezne enote v osnovnih šolah, srednji šoli, visokošolski zavodi, ljudske univerze, ki pa ponujajo znanje od osnovne šole, različne tečaje, neformalno izobraževanje in podobno. Poleg omenjenih ustanov, so tu še knjižnice, galerije, muzeji, zasebne ustanove, ki so prav tako specializirane za izobraževanje odraslih (European Commission, 2018a).

1.6 Porazdelitev odgovornosti na nacionalni ravni

Na nacionalni ravni je odgovornost za izobraževanje odraslih porazdeljena na več ustanov. Med pomembnimi, glavnimi ustanovami, ki nosijo breme te panoge, je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Direktorat za višje srednješolsko izobraževanje. Prav Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport določa pogoje, upravlja register, sprejema priznane programe. Z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport pa sta tesno povezana še dva organa, in sicer Urad Republike Slovenije za mladino ter Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport. Vsaka od glavnih vej – od Ministrstva za kulturo, Ministrstva za zdravje do Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve – ima posebno vlogo, funkcijo pri vseživljenjskem učenju posameznika ali skupnosti, družbe. Tako ima Ministrstvo za kulturo pomembno funkcijo pri neformalnem izobraževanju, Ministrstvo za zdravje ima ključno vlogo pri spodbudi ljudi k zdravemu in aktivnemu življenju. Poleg prvega pomembnega organa Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na nacionalni ravni je tu še drugi pomembni organ, to je Slovenski inštitut za izobraževanje odraslih, ki odigra ključno vlogo pri promociji ter nudi različne informativne dejavnosti, ki so namenjene usmerjanju v izobraževanje in podobno (European Commission, 2018b).

2 ZAKON, KI OPREDELJUJE IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Zakon o izobraževanju odraslih (ZIO-1), Ur. l. RS, št. 6/18 in 189/20 – ZFRO, v tretjem členu navaja pravice udeležencev, ki se odločijo za izobraževanje po različnih programih, ki so razpisani. Prav vsak udeleženec ima dovoljenje do zdravstvenega varstva v skladu z zakonom. Temeljna načela v panogi izobraževanja odraslih so učenje čez celotno življenje, enakopravnost, dostopnost, svobodnost, povezava tako formalnega z neformalnim izobraževanjem, prilagodljivost (4. člen ZIO-1).

Ustanovitelj javne organizacije za izobraževanje odraslih je lahko lokalna skupnost oziroma več teh. Sestavljajo jo različni organi: svet zavoda, direktor, ki poimenuje vodjo izobraževalnega področja. Temeljna strokovna organa sta andragoški zbor ter strokovni aktiv (27. – 39. člen ZIO-1).

54. člen ZIO-1 govori o javni mreži javnih organizacij, ki sestojijo iz izvajalcev javnih služb in so razpršena po celotni Republiki Sloveniji. Pri opredelitvi razpona javnih služb so postavljena različna merila: število prebivalcev, poselitev, izobrazba, posebnosti posameznega sektorja, področja.

Državni proračun iz 58. člena ZIO-1 zagotavlja sredstva za investicije, obnovo nepremičnin, katerih ustanovitelj je država. Zagotavlja izvedbo različnih programov, neformalno izobraževanje ter tudi tiste dejavnosti, ki niso komponenta javnih služb. Poleg omenjenih programov pa državni proračun zagotavlja sredstva za izvajanje različnih javnoveljavnih programov za pridobitev in dvig izobrazbe.

3 PRIMERJAVA DVEH ORGANIZACIJ

V Sloveniji imamo več izobraževalnih organizacij, ki ponujajo različne dejavnosti za izobraževanje odraslih. Odločil sem se, da bom s pomočjo računovodskih izkazov primerjal Javni zavod Cene Štupar ter Center za Dopisno izobraževanje Univerzum.

3.1 Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana

Začetek delovanja sega v leto 1959. Sestavljajo ga svet zavoda, direktor ter strokovni organi. Zaposlenih v Javnem zavodu Cene Štupar je 32, število zunanjih sodelavcev pa je 149. Nudijo številne dejavnosti in programe, ki so primerni za prav vsakega posameznika, ki se želi izobraževati. Različni seminarji, tečaji, programi usposabljanja, raznoliki projekti so le nekatere dejavnosti, ki jih pokriva Javni zavod Cene Štupar. Prepoznavni so predvsem po raznovrstni, pestri ponudbi tako formalnih kot tudi neformalnih programov, ki pa so primerni za vse generacije. Nenehno izboljševanje, spremljanje ter gradnja kakovosti programov, storitev, zadovoljstvo partnerjev so le nekatere izmed tistih smernic, po čemer prepoznamo Javni zavod Cene Štupar (Javni zavod Cene Štupar, brez datuma).

3.2 Center za dopisno izobraževanje Univerzum

Leta 1957 je bila ustanovljena organizacija Center za dopisno izobraževanje Univerzum (v nadaljevanju CDI Univerzum). Skrbijo, da je vključitev v katerikoli izobraževalni program izvedena na zelo visoki ravni. CDI Univerzum ima nekaj čez 10 zaposlenih. Sodelujejo z več kot sto različnimi strokovnimi sodelavci iz vseh držav. Svojo strokovnost, prepoznavnost, poslovnost kažejo z nenehnim izobraževanjem in nadgrajevanjem, zato da lahko strokovno pomagajo vsakemu posamezniku, ki se odloča za vključitev v izobraževalni program. Glavni namen je predvsem ponuditi širok spekter znanja, in sicer z izvajanjem različnih programov. Vključitev v program oziroma dejavnost, ki je primerna prav za vsakogar, pri čemer mu bo ravno to pridobljeno znanje pomagalo pri vstopu na trg dela, pri zaposlitvi, osebnem razvoju in tako dalje. S pomočjo različnih učnih metod želijo vseživljenjsko učenje približati tako posamezniku kot tudi skupnosti (Center za dopisno izobraževanje Univerzum, brez datuma).

3.3 Glavne razlike in podobnosti med izbranimi organizacijama

Že iz samega opisa izbranih organizacij se opazi, da so v njunem načinu delovanja prisotne razlike, a tudi podobnosti. V tabeli 2 bom prikazal glavne razlike in podobnosti med Javnim zavodom Cene Štupar in CDI Univerzumom.

Tabela 2: Glavne razlike in podobnosti med izbranimi organizacijama

	Javni zavod Cene Štupar	CDI Univerzum
	RAZLIKE	
Ustanovitelj	Mestna občina Ljubljana	Vlada Republike Slovenije
Zaposleni	32	15
Financiranje	Mestna občina Ljubljana	Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport
Program osnovna šola	Za vse razrede od 1 do 9	7, 8, 9. razred
	PODOBNOSTI	
Tečaji, delavnice	Računalniške, karijerne, jezikovne	
Pridobitev izobrazbe	Srednješolski programi za odrasle, NPK	
Razvoja kariere	Krepitev kompetenc, karierno svetovanje	

Vir: Javni zavod Cene Štupar (brez datuma) in CDI Univerzum (brez datuma).

Med izbranimi organizacijama se pojavljajo tudi številne razlike, kot vidimo v tabeli 2, tako v programu kot tudi začetku delovanja. Ustanovitelj Javnega zavoda Cene Štupar je Mestna občina Ljubljana, medtem ko je ustanovitelj Centra za dopisno izobraževanje Univerzum Vlada Republike Slovenije. Prav s slednjima pa je tesno povezano tudi financiranje, ki je v primeru Javnega zavoda Cene Štupar Mestna občina Ljubljana, v primeru organizacije CDI Univerzum pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Razliko opazimo tudi v številu zaposlenih, saj je Javni zavod Cene Štupar približno dvakrat večji od organizacije CDI Univerzum. Marsikateri program imata oba zavoda podoben, predvsem srednješolske programe in programe usposabljanja. Zasledimo pa tudi razliko pri osnovni šoli. Program osnovna šola v Javnem zavodu Cene Štupar poteka za vse razrede, od prvega do devetega, medtem ko program osnovne šole na CDI Univerzum poteka le za zadnjo triado, od sedmega do devetega razreda.

Pri raziskovanju obeh organizacij sem opazil tudi veliko podobnosti, ki so prav tako prikazane v tabeli 2. Obe izbrani organizaciji imata srednješolske programe za dvig ravni izobrazbe in programe za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije. Poleg omenjenih programov nudita tudi karierno svetovanje kot pomoč pri vstopu na trg dela, iskanju zaposlitve ter krepitvi kompetenc tekom izobraževanja. Prirejata različne tečaje, delavnice, od jezikovnih tečajev pa vse do računalniških in kariernih tečajev.

3.4 Računovodska analiza in primerjava izbranih organizacij

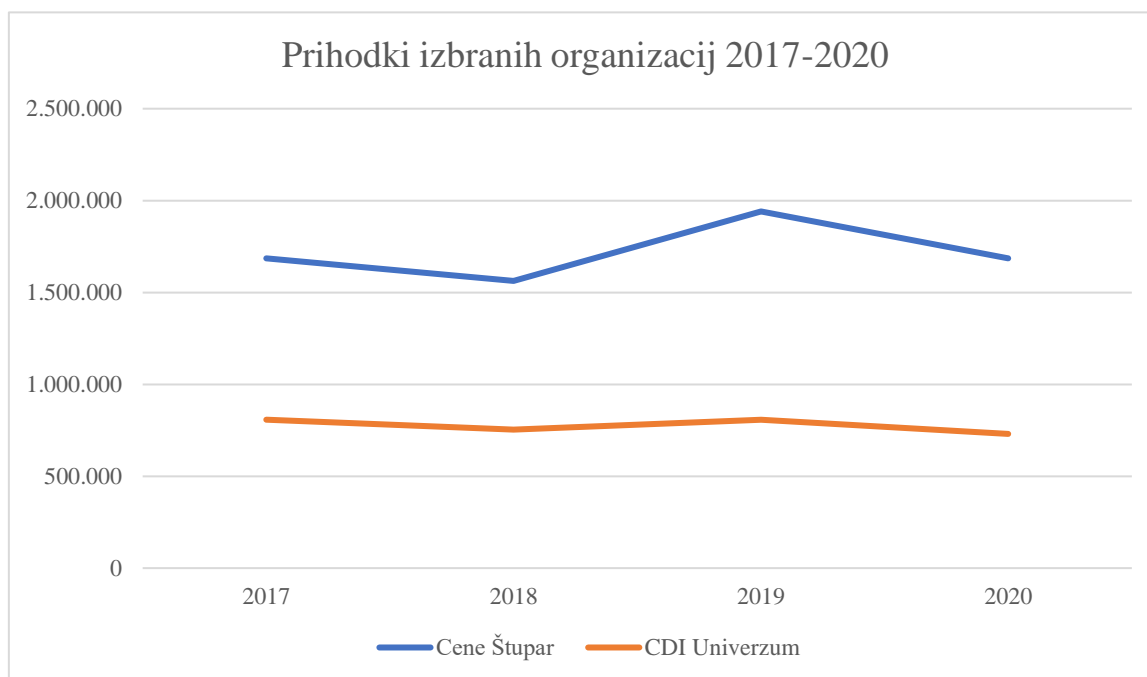
Za računovodsko analizo in primerjavo dveh izbranih organizacij sem vzel obdobje od 2017 do 2020. Za podrobnejšo analizo sem vzel leto 2019, saj se mi zdi, da je bilo leto 2020 zaradi izrednih razmer »drugačno« od drugih. Leto 2019 prikazuje realnejšo sliko organizacije.

3.4.1 Prihodki izbranih organizacij

Prihodki predstavljajo povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju, kar pomeni, da se povečujejo sredstva oziroma zmanjšujejo obveznosti. Sestavljeni so iz poslovnih prihodkov, finančnih prihodkov in drugih prihodkov (Inter Prudens, d. o. o., brez datuma c).

Gibanje prihodkov izbranih organizacij je predstavljeno v sliki 1.

Slika 1: Prikaz celotnih prihodkov izbranih organizacij

Vir: Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma a) in Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma b).

V sliki 1 opazimo, da se v organizaciji CDI Univerzum gibanje prihodkov skozi leta ni bistveno spreminjalo. Pri organizaciji Javni zavod Cene Štupar pa vidimo skok prihodkov iz leta 2018 na 2019 ter nato padec le teh v prihodnjem letu. Največji delež prihodkov predstavljajo prihodki od prodaje proizvodov in storitev, in sicer v organizaciji Javni zavod Cene Štupar za leto 2019 le ti predstavljajo kar dobrih 99 % vseh prihodkov, medtem ko v organizaciji CDI Univerzum le ti predstavljajo za leto 2019 kar 100 % delež prihodkov. Po analizi podatkov vseh prihodkov pa med izbranimi organizacijama opazimo eno manjšo razliko. V organizaciji CDI Univerzum so prihodki od prodaje proizvodov in storitev praktično porazdeljeni. Polovica vseh prihodkov predstavljajo prihodki iz poslovanja javne

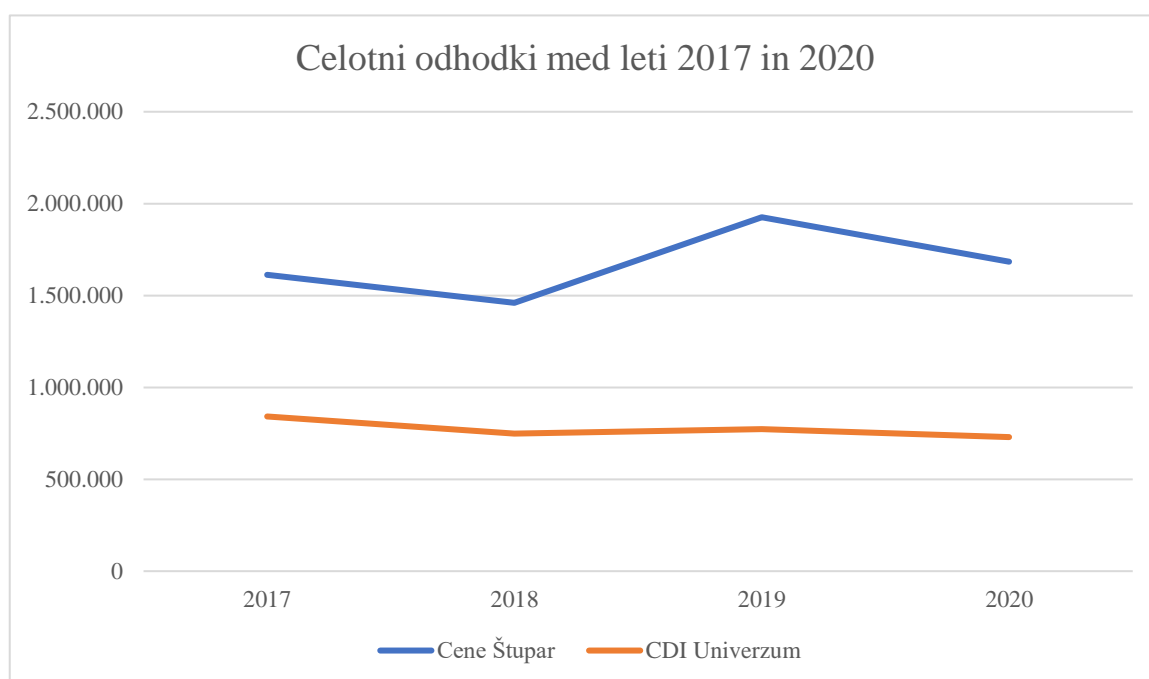
službe, medtem ko druga polovica prihodkov predstavlja prodajo proizvodov na tujem trgu. Za razliko od CDI Univerzuma pa v Javnem zavodu Cene Štupar večina prihodkov prihaja iz izvajanja javne službe (99,9 %). Prihodki od prodaje materiala, blaga, finančni prihodki ter drugi prihodki predstavljajo le majhen delež vseh prihodkov v izbranih organizacijah.

3.4.2 Odhodki izbranih dveh organizacij

Odhodki predstavljajo zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju, kar pomeni, da se zmanjšajo sredstva oziroma povečajo obveznosti (Inter Prudens, brez datuma b).

Celotni odhodki za izbrani organizaciji so prikazani v sliki 2.

Slika 2: Prikaz celotnih odhodkov izbranih organizacij

Vir: Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma a) in Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma b).

V sliki 2 so predstavljeni celotni odhodki izbranih organizacij. Opazimo, da podobno kot pri prihodkih v organizaciji CDI Univerzum ni večjih nihanj, medtem ko pri Javnem zavodu Cene Štupar strmo naraščajo in kasneje strmo padajo. Med odhodke uvrščamo različne vrste stroškov, ki jih bom natančno opisal in porazdelil v naslednji točki. Drugi odhodki, finančni odhodki, ostali prevrednotovalni poslovni odhodki predstavljajo majhen delež vseh odhodkov.

3.4.3 Stroški izbranih dveh organizacij

Stroške posameznih organizacij lahko razdelimo na več pod skupin. Mednje spadajo stroški materiala, blaga, stroški storitev, stroški dela. V tabeli 3 bom s pomočjo opisa prikazal in razložil, kako se gibljejo posamezni stroški za izbrani dve organizaciji.

Tabela 3: Porazdelitev stroškov v letih 2017–2020

Organizacija	Cene Štupar				CDI Univerzum			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Leto								
Str. materiala	67.253	43.100	63.422	52.085	30.841	28.092	39.114	38.390
Str. storitev	837.691	747.885	1.047.975	718.849	344.803	311.945	296.269	259.084
Str. dela	672.860	647.145	783.848	883.957	400.462	373.580	417.038	409.638
Amortizacija	25.872	14.432	7.793	6.842	23.087	25.232	16.490	17.685

Vir: Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma a) in Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma b).

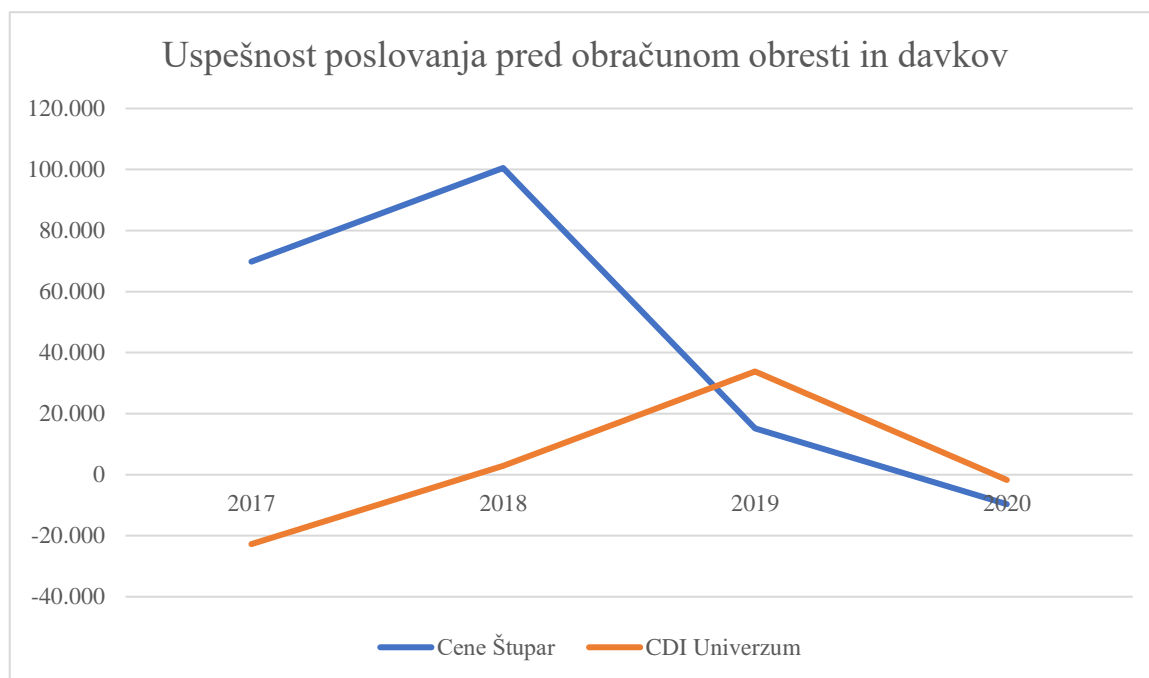
Tabela 3 prikazuje razdeljene odhodke med različne vrste stroškov. Opazimo štiri glavne veje stroškov, in sicer stroški materiala, storitev, dela ter amortizacija. V primeru organizacije Javni zavod Cene Štupar vidimo, da večina stroškov izhaja iz stroškov storitev ter stroškov dela. Če natančneje pogledamo, stroški storitev predstavljajo kar 54,5 % vseh odhodkov, medtem ko stroški dela predstavljajo še dodatnih 40,7 % vseh odhodkov. Podobno je v organizaciji CDI Univerzum, kjer stroški storitev znašajo 38,3 % ter stroški dela kar 53,9 % vseh odhodkov.

3.4.4 Poslovni izid pred obrestmi in davki – EBIT

Earnings Before Interest and Taxes ali kratica EBIT pomeni poslovni izid pred obrestmi in davki. Je kazalec uspešnosti gospodarske družbe, kateremu dodamo davek in obresti (DT Group International, brez datuma).

V sliki 3 je prikazano poslovanje uspešnosti pred obračunom obresti in davkov za izbrani organizaciji.

Slika 3: Prikaz poslovanja uspešnosti pred obračunom obresti in davkov

Vir: Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma a) in Dun & Bradstreet Slovenija (brez datuma b).

Slika 3 prikazuje primerjavo uspešnosti poslovanja izbranih dveh organizacij. Opazimo nenehne spremembe in nihanja. Javni zavod Cene Štupar največji padec beleži leta 2019, ko se je uspešnost poslovanja zmanjšala za kar 660 % (2018 = 100.498; 2019 = 15.223). Hud padec uspešnosti poslovanja pa obe izbrani organizaciji beležita leta 2020. Razlog predvsem izredne razmere, koronavirus, epidemija.

3.4.5 Merjenje kazalnikov

Merjenje kazalnikov je temeljna računovodska postavka pri analizi različnih podatkov. Kazalnike bom v nadaljevanju meril za leto 2019, saj se mi zdi, da je bilo leto 2020 zaradi izrednih razmer »posebno« letu.

3.4.5.1 Gospodarnost

Kazalnik celotne gospodarnosti nam pove, v kolikšni meri je imelo podjetje dobiček ali izgubo. Izračunamo ga na podlagi formule za kazalnik celotne gospodarnosti (1), ki je prikazana spodaj (Turk, brez datuma a).

$$\text{Kazalnik gospodarnosti} = \frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}} \quad (1)$$

$$\text{Kazalnik gospodarnosti Cene Štupar 2019} = \frac{1.940.871}{1.925.892} = \mathbf{1,008} \quad (2)$$

$$\text{Kazalnik gospodarnosti Cene Štupar 2020} = \frac{1.685.222}{1.683.406} = \mathbf{1,001} \quad (3)$$

$$\text{Kazalnik gospodarnosti CDI Univerzum 2019} = \frac{807.466}{772.652} = \mathbf{1,045} \quad (4)$$

$$\text{Kazalnik gospodarnosti CDI Univerzum 2020} = \frac{730.372}{729.657} = \mathbf{1,001} \quad (5)$$

Organizacija je uspešna, če je rezultat izračuna kazalnika gospodarnosti (1) nad 1. Iz izračunov (2) in (3) vidimo, da se je kazalnik gospodarnosti za Javni zavod Cene Štupar nekoliko zmanjšal, medtem ko je razlika pri CDI Univerzumu (4) in (5) izrazitejša. Številki za leto 2020 sta torej manjši, a sta organizaciji vseeno uspešni glede na merjenje gospodarnosti (Dun & Bradstreet Slovenija, brez datuma a in Dun & Bradstreet Slovenija, brez datuma b).

3.4.5.2 *Kratkoročni koeficient likvidnosti*

Gre za finančni kazalnik, ki nam najlažje in поближе prikaže, kako je podjetje sposobno plačevati svoje tekoče kratkoročne obveznosti (Inter Prudens, d. o. o., brez datuma a).

$$\text{Kratkoročni koeficient likvidnosti} = \text{kratkoročna} \frac{\text{sredstva}}{\text{obveznosti}} \quad (6)$$

$$\text{Kratkoročni koeficient likvidnosti Cene Štupar 2019} = \frac{746.888}{326.213} = \mathbf{2,29} \quad (7)$$

$$\text{Kratkoročni koeficient likvidnosti Cene Štupar 2020} = \frac{763.786}{340.292} = \mathbf{2,24} \quad (8)$$

$$\text{Kratkoročni koeficient likvidnosti CDI Univerzum 2019} = \frac{487.099}{152.163} = \mathbf{3,20} \quad (9)$$

$$\text{Kratkoročni koeficient likvidnosti CDI Univerzum 2020} = \frac{586.875}{230.558} = \mathbf{2,55} \quad (10)$$

Izračun, rezultat kratkoročnega koeficienta likvidnosti (6) prikazuje plačilno sposobnost organizacije. Če je kazalnik nad 1, to pomeni, da je plačilna sposobnost organizacije dobra. V obeh izbranih organizacijah je kazalnik kratkoročni koeficient likvidnosti nad 1. Za Javni zavod Cene Štupar sem s pomočjo izračuna ugotovil, da je kazalnik za leto 2019 (7) znašal 2,29. V primerjavi s CDI Univerzum je bil ta malo manjši, saj je kazalnik za organizacijo CDI Univerzum (9) znašal 3,20. A zaradi izrednih razmer za leto 2020 opazimo padec kratkoročnega koeficienta (8), (10), a je le ta še vedno krepko nad 1, kar pomeni, da ima organizacija več kratkoročnih sredstev kot obveznosti (Dun & Bradstreet Slovenija, brez datuma a in Dun & Bradstreet Slovenija, brez datuma b).

3.4.5.3 Obračanje obratnih sredstev

Kazalnik obračanja obratnih sredstev (11) nam prikazuje razmerje med poslovnimi odhodki, pri katerih odštejemo amortizacijo, ter povprečnim stanjem obratnih sredstev brez finančnih naložb. Dnevi vezave (12) nam povedo, na koliko dni se obrnejo obratna sredstva (Turk, brez datuma b).

$$\text{Obračanje obratnih sredstev} = \frac{\text{poslovni odhodki brez amortizacije}}{\text{povprečno stanje obratnih sredstev (brez fin.naložb)}} \quad (11)$$

$$\text{Dnevi vezave} = \frac{365 \text{ ali } 366 \text{ dni (v letu)}}{\text{koeficient obračanja obratnih sredstev}} \quad (12)$$

$$\text{Obračanje obratnih sredstev Cene Štupar 2019} = \frac{1.906.142}{839.420,5} = \mathbf{2,27} \quad (13)$$

$$\text{Dnevi vezave Cene Štupar 2019} = \frac{365}{2,27} = \mathbf{161} \quad (14)$$

$$\text{Obračanje obratnih sredstev Cene Štupar 2020} = \frac{1.667.800}{779.206} = \mathbf{2,14} \quad (15)$$

$$\text{Dnevi vezave Cene Štupar 2020} = \frac{366}{2,14} = \mathbf{171} \quad (16)$$

$$\text{Obračanje obratnih sredstev CDI Univerzum 2019} = \frac{752.421}{478.633,5} = \mathbf{1,57} \quad (17)$$

$$\text{Dnevi vezave CDI Univerzum 2019} = \frac{365}{1,57} = \mathbf{233} \quad (18)$$

$$\text{Obračanje obratnih sredstev CDI Univerzum 2020} = \frac{707.112}{536.987} = \mathbf{1,32} \quad (19)$$

$$\text{Dnevi vezave CDI Univerzum 2020} = \frac{366}{1,32} = \mathbf{277} \quad (20)$$

Za obravnavani leti so se obratna sredstva hitreje obračala v organizaciji Javni zavod Cene Štupar, saj je koeficient obračanja v obeh letih večji kot pri organizaciji CDI Univerzum. V zavodu Cene Štupar so se v letu 2019 obratna sredstva (13) obrnila 2,27-krat v letu oziroma na vsakih 161 dni (14). V letu 2020 opazimo nekoliko manjši koeficient (15) kot v letu 2019, kar pomeni, da so sredstva obrnila redkeje oziroma na več dni (16). Pri organizaciji CDI Univerzum je koeficient za leto 2019 (17) znašal 1,57, kar pomeni, da so se sredstva obrnila 1,57-krat v letu oziroma na vsakih 233 dni (18). Še nekoliko redkeje pa so se obratna sredstva obrnila v letu 2020 (19), in sicer na vsakih 277 dni (20) (Dun & Bradstreet Slovenija, brez datuma a in Dun & Bradstreet Slovenija, brez datuma b).

4 POVEZAVA OPRAVLJANJA STROKOVNE PRAKSE Z ZAKLJUČNO STROKOVNO NALOGO

Strokovno prakso sem opravljal v organizaciji CDI Univerzum. Med opravljanjem strokovne prakse sem želel pridobiti različne kompetence, ki mi bodo pomagale pri nadaljnji profesionalni poti. Sam sem mnenja, da je ravno razvoj, nadgradnja različnih kompetenc ključna, saj smo le z njimi v okolju, v katerem bivamo in se izobražujemo, v koraku s časom. Zavedati se moramo, da je razvoj spretnosti in veščin ter pridobivanje znanja iz različnih področij pomembno, ne le za pristop na trg dela, temveč tudi pri samem osebnem razvoju, rasti individualnosti in podobno.

Opravljanje strokovne prakse je eden izmed načinov, kako, kdaj in kje začeti. Sem mnenja, da je lahko ravno opravljanje strokovne prakse dobra odskočna deska pri vstopu na trg dela in iskanju zaposlitve. Med opravljanjem strokovne prakse namreč pridobimo različne sposobnosti, spretnosti, znanja, ki nam lahko pomagajo, ne le na profesionalni poti, temveč tudi osebni rasti in razvoju. Zato sem mnenja, da je danes opravljanje prakse zelo učinkovito in predstavlja pomembno izkušnjo v tretjem letniku Ekonomske fakultete v Ljubljani. Prav strokovna praksa približa posamezniku različna dela, na podlagi tega lahko ugotovi, na katerem področju bi opravljal delo, kaj je tisto, kar ga veseli, ter spozna, kako pomembno je razvijanje vsakdanjih kompetenc.

Strokovno prakso sem opravljal v organizaciji CDI Univerzum, ki skrbi za izobraževanje posameznika skozi celotni življenjski cikel. Med prakso sem pridobil in nadgradil marsikatero kompetenco, za katere se lahko zahvalim zaposlenim in mentorju. S pomočjo zaposlenih so se kompetence, kot so komunikacijske sposobnosti, digitalna pismenost, organizacija dela, samostojnost, močno povečale. Z bogatim znanjem in izkušnjami na več različnih področjih so mi pomagali razširiti že pridobljeno znanje tekom celotnega izobraževanja. S svojim svetovanjem, strokovnostjo, usmerjenostjo so mi odprli oči, zato zdaj vem, na katerem področju želim iskati zaposlitev.

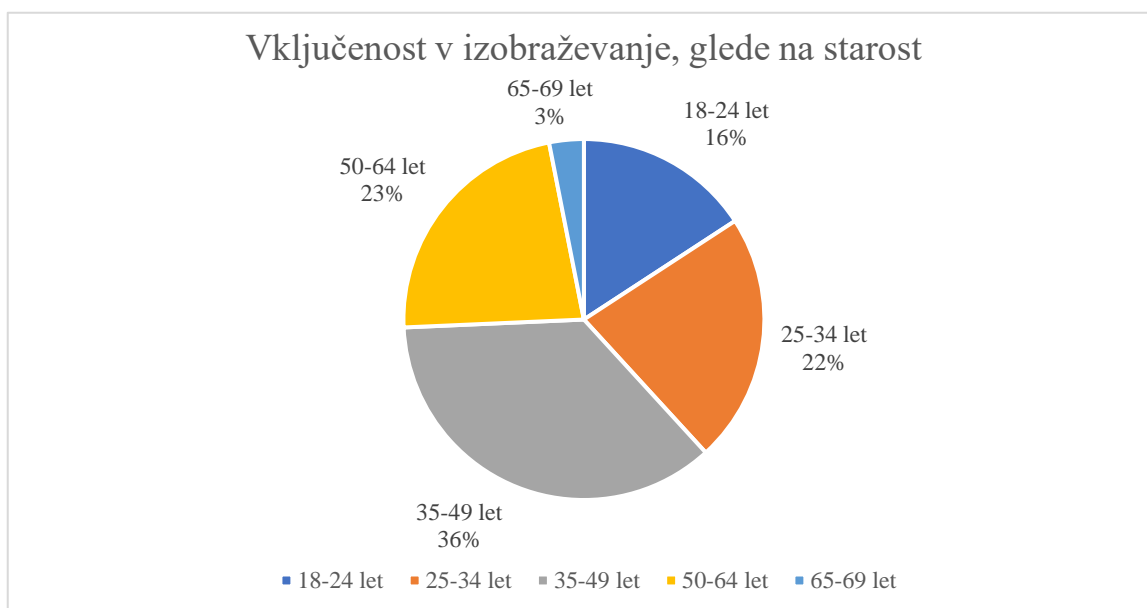
Učenje tekom celotnega opravljanja strokovne prakse sem sprejel kot izziv, kot nek nov začetek, nov razvoj. Vse spretnosti, ki sem jih pridobil, bom lahko uporabil pri iskanju zaposlitve in tudi na osebni ravni. Če bi moral poudariti tri glavne kompetence, ki sem jih pridobil, so to komunikacijske sposobnosti, organizacija dela (ter z njo povezana kompetenca samostojnosti) ter digitalna pismenost. Kompetenco komunikacijske sposobnosti sem razvijam pravzaprav vsak dan, vsako uro. Pogovor z zaposlenimi, predvsem pa z direktorjem, so tisti trenutki, ko je komunikacija, tako verbalna kot neverbalna, izredno pomembna. Če bi izpostavil še en dogodek, pri katerem sem razvil to kompetenco, je to udeležba na uvodnem predavanju o upravnem postopku. Vseživljenjsko učenje je pojem, besedna zveza, ki nam pove ogromno. Učiti se, dopolnjevati, izpopolnjevati že pridobljeno znanje, vse z namenom, da bo vstop na trg dela lažji. CDI Univerzum mi je s svojim širokim znanjem pomagal razviti kompetenco, imenovano organizacija dela ter z njo povezano kompetenco samostojnosti. Ko prejmemo več opravil hkrati, je bistveno, da se znamo

organizirati, nekako omisliti načrt, plan dela. Zelo pomembni so pri tem pogovori, komunikacija, posvetovanje. Spoznati, kaj je nujno, katero je tisto delo, ki mora biti opravljeno takoj. Tako spoznamo, da izobraževanje in svetovanje ne potekata le na formalnem, temveč tudi na neformalnem področju. Z razvojem kompetence organizacija dela razvijamo tudi kompetenco samostojnosti. Lahko se je naučimo oz. jo pridobimo. A vendar tudi kompetenca samostojnosti terja svoj davek. Potrebujemo že kar nekaj znanja in spretnosti iz različnih področij, ki se opravljajo v organizaciji. Ravno znanje je tisto, ki ima glavno besedo. Kot zadnjo kompetenco razvoja bi izpostavil digitalno pismenost. Z njo se danes srečujemo pravzaprav vsak trenutek, vsak dan, digitalizacija prevzema primat v svetovnem svetu. Sem mnenja, da bo kmalu večina vsebin potekala preko računalnikov, pametnih telefonov ter drugih telekomunikacijskih naprav.

Področje dela, ki sem ga opravljal med prakso, mi ustreza. Spoznal sem, kako in na kakšen način pravzaprav poteka izobraževanje odraslih, spoznal, da nikoli nismo prestari za kakršnokoli obliko izobraževanja, ne glede na to, ali gre tu za izboljšanje razvoj kompetenc, izobraževanje preko različnih programov ali pa le za iskanje pomoči pri svetovanju o karierni, profesionalni poti. Opravljanje strokovne prakse v organizaciji je tesno povezano s smerjo, izbrano na Ekonomski fakulteti. Smer management je smer, ki zahteva znanje, veščine, spretnosti na različnih področjih dela. Obsega delo administratorja, komunikacije, organizacije dela, razvoj kompetenc, kot so komunikacija, digitalna pismenost in podobno.

Med opravljanjem strokovne prakse sem raziskoval, kako je z vključenostjo v izobraževanje odraslih, ali ta res s starostjo upada. Starostno strukturo vključenosti v izobraževanje odraslih sem predstavil v sliki 4.

Slika 4: Struktura vključenosti v izobraževanje odraslih glede na starost

Vir: Arsenjuk & Vidmar (2017).

Iz slike 4 je razvidno, da vključenost odraslih v izobraževanje odraslih s starostjo upada. Po raziskavi sekundarnih podatkov sem našel zgornjo sliko, ki prikazuje, da se je v starostni skupini 65–69 let izobraževalo le 3,1 % prebivalstva. Zelo lepo je razvidno, da je za vključenost v nadaljnje izobraževanje pomembna stopnja izobrazbe. Največ vključenih v izobraževanje je bilo v obdobju med 35 in 49 letom. Menim, da je razlog predvsem v iskanju zaposlitve, vstopu na trg dela ali pa dodatno izobraževanje znotraj organizacij. Z leti pa je razvidno, da se stopnja vključenosti v izobraževanje močno zmanjšuje (Arsenjuk & Vidmar, 2017).

SKLEP

Zaključna naloga na temo izobraževanje odraslih je podala marsikateri odgovor. Predvsem odgovor, kaj pravzaprav to je, pod kakšnimi pogoji se lahko vključimo v program, tečaje, delavnice. Pomembno je, kateri zakoni ga opredeljujejo ter zakaj je izobraževanje odraslih danes še kako pomembno.

Izobraževanje odraslih lahko za nekatere pomeni začetek nečesa novega, medtem ko za druge lahko pomeni nadaljevanje že pridobljenega. S pomočjo izobraževalnih organizacij v Sloveniji je mogoče preko različnih dejavnosti, tečajev, programov pridobiti višjo stopnjo izobrazbe. Mednje uvrščamo različne srednješolske izobrazbe, tečaje tujih jezikov, slovenščino za tujce, spoznavanje kultur, narave in tako dalje. Poleg omenjenih programov pa organizacije izvajajo tako imenovane poklicne ter nacionalne poklicne kvalifikacije z namenom, da posameznik pridobiti znanje za točno določen poklic, pri tem pa mu ni treba zvišati stopnje izobrazbe. Tako lahko pridobi certifikat, ki ga lahko uporabi pri nadaljnjem oziroma kasnejšem iskanju zaposlitve. V Sloveniji imamo več svetovalnih središč, ki skrbijo za seznanjanje z različnimi podatki. Gre za svetovanje in informiranje o nadaljnji karierni poti. Predvsem pa je cilj usmerjati tiste, ki so manj dejavni, manj izobraženi, jim pomagati poiskati pot do uresničitve cilja. Med glavne ponudnike štejemo vse enote znotraj osnovne šole, srednješolskih, višješolskih ustanov, mednje spadajo tudi vse ljudske univerze. Ko govorimo o odgovornosti, kdo je pravzaprav odgovoren za celotno izobraževanje, da le to teče v pravi smeri, pa so tu institucije, kot sta Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Direktorat za višje srednješolsko izobraževanje. Prav vse organizacije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, opredeljuje Zakon o izobraževanju odraslih.

Za primerjavo dveh organizacij sem vzel organizaciji Javni zavod Cene Štupar ter Center za dopisno izobraževanje Univerzum. Njun začetek sega v pozna šestdeseta leta dvajsetega stoletja. Imata veliko skupnega (razvoj kariere, svetovanje, delavnice, tečaji), a med njima opazimo tudi glavne razlike – tako pri ustanovitvi kot tudi samem delovanju. Javni zavod Cene Štupar je ustanovila Mestna občina Ljubljana, medtem ko je CDI Univerzum ustanovila Vlada Republike Slovenije. Razlika je tudi v programu osnovna šola, saj jo Javni zavod Cene Štupar organizira za vse razrede, CDI Univerzum pa le za zadnjo triado. S pomočjo računovodske analize sem ugotovil, da je bilo leto 2020 za obe organizaciji ključno.

Upad tako prihodkov kot tudi uspešnosti poslovanja sta ključna pokazatelja, da je bil vpliv izrednih razmer – epidemije, kar pomemben. Tudi izračun različnih kazalnikov kaže na to, da so se prav vsi kazalniki v letu 2020 zmanjšali v primerjavi z letom 2019, ki vsaj po mojem mnenju kaže bolj realno podobo delovanja organizacije.

V uvodnem delu naloge sem si zastavil glavno tezo o upadu vključenosti v izobraževanje odraslih. Z raziskavo sekundarnih virov lahko to tezo tudi potrdim. S starostjo vključenost v izobraževanje (v katerikoli program) upada. Gre za pomanjkanje interesa, na vključenost pa močno vpliva tudi statusni položaj v okolju.

LITERATURA IN VIRI

1. Andragoški center Republike Slovenije. (brez datuma). *Svetovalno središče za izobraževanje odraslih*. Pridobljeno 4. junija 2021 iz https://isio.acs.si/svetovalno_sredisce/index.php?nid=200&id=162
2. Arsenjuk, U. & Vidmar, D. (2017, 28. junij). *Izobraževanje odraslih, Slovenija*. Pridobljeno 7. junija 2021 iz <https://www.stat.si/statweb/News/Index/6786>
3. Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje. (brez datuma). *Izobraževalni programi na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja*. Pridobljeno 3. junija 2021 iz <https://cpi.si/poklicno-izobrazevanje/izobrazevalni-programi/o-programih-psi/>
4. Center za dopisno izobraževanje Univerzum. (brez datuma). *CDI Univerzum, šola za odrasle*. Pridobljeno 7. junija 2021 iz <https://www.cdi-univerzum.si/>
5. Čelebič, T., Drogenik, O., Ivančič, A., Jelenc Krašovec, S., Mohorčič Špolar, V. & Zver, E. (2011). *Izobraževanje odraslih v Sloveniji - stanje in izzivi* (1. izd.). Ljubljana: Pedagoški inštitut.
6. Državni izpitni center. (brez datuma). *Nacionalne poklicne kvalifikacije*. Pridobljeno 3. junija 2021 iz https://www.ric.si/kvalifikacije/splosne_informacije/institucije/
7. DT Group International. (brez datuma). *EBIT in EBITDA*. Pridobljeno 8. junija 2021 iz <http://denarnitok.com/razno/slovar/ebit-ebitda/>
8. Dun & Bradstreet Slovenija. (brez datuma a). *Gvin - CDI Univerzum*. Pridobljeno 8. junija 2021 iz <https://www-gvin-com.nukweb.nuk.unilj.si/GvinFipo/Pages/Company.aspx?Mode=GvinSI&App=GvinFipo2012SI&CompanyId=49172&CompanyDetailType=BalanceSheet&CompanyDetailSubType=Profit&Lang=sl-SI>
9. Dun & Bradstreet Slovenija. (brez datuma b). *Gvin - Javni zavod Cene Štupar*. Pridobljeno 8. junija 2021 iz <https://www-gvin-com.nukweb.nuk.unilj.si/GvinOverview/Pages/Company.aspx?CompanyId=41038&Lang=sl-SI&Mode=GvinSI&App=GvinOverviewSI>
10. European Commission. (2018a, 19. marec). *Main Providers*. Pridobljeno 4. junija 2021 iz https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/main-providers-74_en

11. European Commission. (2018b, 16. marec). *Distribution of Responsibilities*. Pridobljeno 4. junija 2021 iz https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/distribution-responsibilities-74_en
12. Inter Prudens, d. o. o. (brez datuma a). *Kratkoročni koeficient*. Pridobljeno 8. junija 2021 iz <http://www.financnislovar.com/definicije/kratkorocni-koeficient-kazalnik.html>
13. Inter Prudens, d. o. o. (brez datuma b). *SRS 14 - Odhodki*. Pridobljeno 8. junija 2021 iz <http://www.financnislovar.com/definicije/srs-14-odhodki.html>
14. Inter Prudens, d. o. o. (brez datuma c). *SRS 15 - Prihodki*. Pridobljeno 8. junija 2021 iz <http://www.financnislovar.com/definicije/srs-15-prihodki.html>
15. Javni zavod Cene Štupar. (brez datuma). *Javni zavod Cene Štupar, Center za izobraževanje Ljubljana*. Pridobljeno 7. junija 2021 iz <https://www.cene-stupar.si/>
16. Kos, B. (brez datuma). *PEST ANALIZA*. Pridobljeno 2. junija 2021 iz <https://www.blazkos.com/pest-analiza/>
17. Nacionalno informacijsko središče. (brez datuma). *NPK*. Pridobljeno 3. junija 2021 iz <https://www.nrpslo.org/npk>
18. Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih. (2019, 2. december). *Izobraževanje odraslih*. Pridobljeno 2. junija 2021 iz <https://www.gov.si/podrocja/izobrazevanje-znanost-in-sport/izobrazevanje-odraslih/>
19. Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih. (2020a, 7. maj). *Dejavnosti na področju izobraževanja odraslih*. Pridobljeno 3. junija 2021 iz <https://www.gov.si teme/dejavnosti-na-podrocju-izobrazevanja-odraslih/>
20. Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih. (2020b, 9. julij). *Izobraževanje odraslih po izobraževalnih programih, oblikovanih posebej za odrasle*. Pridobljeno 3. junija 2021 iz <https://www.gov.si teme/vpis-in-financiranje-izobrazevanja-odraslih/>
21. Sektor za višje šolstvo in izobraževanje odraslih. (2021, 19. april). *Izobraževanje odraslih po javnoveljavnih programih srednjega izobraževanja*. Pridobljeno 3. junija 2021 iz <https://www.gov.si teme/izobrazevalni-programi-za-odrasle/>
22. Turk, I. (brez datuma a). Zveza RFR. *Koeficient gospodarnosti poslovanja*. Pridobljeno 12. junija 2021 iz <https://www.zvezarfr.si/pripomocki/slovar?pojem=koeficient%20gospodarnosti%20poslovanja>
23. Turk, I. (brez datuma b). Zveza RFR. *Koeficient obračanja obratnih sredstev*. Pridobljeno 12. junija 2021 iz <https://www.zvezarfr.si/pripomocki/slovar?pojem=koeficient%20obra%C4%8Danja%20Obratnih%20sredstev>
24. Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (brez datuma). *Izobraževanje odraslih*. Pridobljeno 2. junija 2021 iz https://www.ess.gov.si/tujci/izobrazevanje_in_usposabljanje_v_sloveniji/izobrazevanje_odraslih